

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON
VLADA

Broj: 01-1-02-2308/18
Mostar, 29.9.2018. godine

P R E D S J E D N I K
dr. sc. Nevenko Herceg, s.r.

**MINISTARSTVO OBRAZOVANJA
NAUKE, KULTURE I SPORTA**

589

Na osnovu člana 138. Zakona o radu („Službene novine Federacije B i H“ broj: 62/15.) Samostalni sindikat osnovnog obrazovanja i odgoja Hercegovačko – neretvanskog kantona i Sindikat učitelja HNŽ kao predstavnici radnika i Ministarstvo obrazovanja nauke, kulture i sporta HNK, kao predstavnik poslodavca, zaključuju

**KOLEKTIVNI UGOVOR
ZA DJELATNOST OSNOVNOG ODGOJA I
OBRAZOVANJA U HNK**

I OPĆE ODREDBE

Član 1.

- (1) Ovim kolektivnim ugovorom za djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja (u daljem tekstu Kolektivni ugovor) se uređuju prava i obaveze radnika u osnovnim školama i njima sličnim odgojno – obrazovnim ustanovama kao što su: redovne osnovne škole, osnovne škole za djecu sa posebnim potrebama, osnovne muzičke, osnovne umjetničke, i druge škole osnovnog odgoja i obrazovanja (u dalje tekstu: osnovne škole) na teritoriji Hercegovačko – neretvanskog kantona.
- (2) Kolektivnim ugovorom se uređuju: radni odnos, radno vrijeme, odmori i odsustva, zaštita zdravlja i sigurnosti na radu, plate, naknade plate, materijalna davanja koja nemaju karakter plate, prestanak ugovora o radu, naknade štete, zaštita prava radnika, stručno usavršavanje i osposobljavanje za rad, djelovanje i uslovi rada sindikata, mirno rješavanje kolektivnih radnih sporova, štrajk, tumačenje i praćenje primjene kolektivnog ugovora, trajanje kolektivnog ugovora, kao i druga pitanja koja nisu regulisana Zakonom o radu i Općim kolektivnim ugovorom na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 2.

(Primjena najpovoljnijeg prava)

- (1) Pravilnikom o radu osnovne škole ili drugim pravnim aktima, ne mogu se utvrditi manja prava radnika od prava koja su utvrđena ovim Kolektivnim ugovorom.
- (2) Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno zakonima, Kolektivnim ugovorom,

pravilnikom o radu osnovne škole ili drugim pravnim aktima primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo.

Član 3.

- (1) Za pitanja koja nisu uređena ovim kolektivnim ugovorom, primjenjivat će se odredbe Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju. Zakona o radu i Općeg kolektivnog ugovora.

II RADNI ODNOSI

Član 4.

(zasnivanje radnog odnosa)

- (1) U osnovnim školama radni odnos zasnivaju osobe koje obavljaju odgojno-obrazovni rad (učitelji/nastavnici, profesori i stručni saradnici), i izvannastavno osoblje koje obavlja administrativne, finansijske i pomoćno- tehničke poslove (u daljem tekstu: radnik), u skladu sa propisanim opštim i posebnim uslovima.
- (2) Radnik ostvaruje prava iz radnog odnosa u skladu sa Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju, Zakonom o radu, podzakonskim aktima, ovim Kolektivnim ugovorom, opštim aktima osnovne škole i Ugovorom o radu.
- (3) Radnik kao i lice koje traži zaposlenje u osnovnoj školi se ne može stavljati u neravnopravan ili nepovoljniji položaj u odnosu na druga lica s obzirom na spol, spolno opredjeljenje, bračno stanje, porodične obaveze, invalidnost, trudnoću, jezik, vjeru, političko opredjeljenje, nacionalnu pripadnost, socijalni status, imovno stanje, rođenje, rasu, boju kože, članstvo ili nečlanstvo u političkim strankama, članstvo ili nečlanstvo u sindikatu i zdravstveni status koji zadovoljava uslove za rad u osnovnim školama.
- (4) Svako postupanje uzrokovano nekim od osnova iz stava (3) ovog člana predstavlja diskriminaciju.

Član 5.

(Poslodavac)

- (1) Škola kao pravni subjekat je poslodavac u smislu sklapanja ugovora o radu sa zaposlenicima i obavljanja poslova osnovnog odgoja i obrazovanja, a u skladu sa Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju, podzakonskim aktima i normativnim aktima škole.
- (2) Vlada Kantona i osnivač osiguravaju sredstva za finansiranje oblasti osnovnog odgoja i obrazovanja u svojim budžetima u skladu sa Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju i Kolektivnim ugovorom.

Član 6.

(Zapošljavanje)

- (1) Zapošljavanje radnika u osnovne škole vrši se na način i po postupku propisanom Zakonom o radu, Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju, općim aktima škole i ovim Kolektivnim ugovorom.
- (2) Školski odbori, poslije procesa zbrinjavanja radnika za čijim radom je prestala potreba u školama na području HNK, na prijedlog direktora osnovnih škola dužni su sagledati mogućnost popune upražnjenih radnih mjesta (zaključno sa 6 sati nastavne norme) angažmanom na određeno vrijeme do kraja nastavne godine sa radnicima u istoj školi, koji imaju zaključen Ugovor o radu na neodređeno vrijeme, sa nepunom nastavnom normom i nepunim radnim vremenom, bez raspisivanja konkursa, uz saglasnost Ministarstva. Tek nakon tog procesa prići donošenju odluka o raspisivanju konkursa.

Član 7.

(zdravstvena sposobnost)

- (1) Ugovor o radu u osnovnoj školi može zaključiti lice koje ima opću zdravstvenu sposobnost utvrđenu od nadležne zdravstvene ustanove i koje ispunjava posebne uslove za obavljanje odgovarajućih poslova, u skladu sa Zakonom i općim aktima škole.
- (2) Radnik u osnovnoj školi koji u toku radnog odnosa oboli od zarazne ili duševne bolesti ne može obavljati odgojno-obrazovni rad sve dok traju takve okolnosti, odnosno dok radnik ne pribavi uvjerenje odgovarajuće zdravstvene ustanove o zdravstvenoj sposobnosti. Navedeni radnik je materijalno i socijalno osiguran u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.

Član 8.

(način zasnivanja radnog odnosa)

- (1) Zapošljavanje u osnovne škole provodi se na osnovu javnog konkursa, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva. Konkurs se objavljuje na web stranici Službe za zapošljavanje, web stranici škole i oglasnoj ploči, uz prethodno dato obavještenje u sredstvima dnevnog javnog informisanja dostupnim na području Kantona.
- (2) Za prijem u radni odnos učitelja/nastavnika, stručnih saradnika, i ostalih radnika, osnovna škola obavezno raspisuje konkurs.
- (3) Rok za podnošenje prijave po konkursu ne može biti kraći od 8 (osam) niti duži od 15 (petnaest) dana.

- (4) Radnici zaposleni u osnovnim školama na neodređeno vrijeme mogu, radi racionalizacije troškova prevoza, ili drugih opravdanih razloga, preći u drugu školu na temelju sporazuma o prelasku radnika na istim radnim mjestima iz jedne u drugu školu, koji zaključuju poslodavci uz saglasnost radnika i saglasnost Ministarstva.

Član 9.

(sadržaj javnog konkursa)

- (1) Javni konkurs mora da sadrži opće i posebne uslove koji su Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju, nastavnim planom i programom, pedagoškim standardima i normativima, Pravilnikom i općim aktima osnovne škole utvrđenim za to radno mjesto, trajanje radnog odnosa i trajanje probnog rada ukoliko je predviđen općim aktima osnovne škole.

Član 10.

(izbor kandidata)

- (1) Izbor između kandidata koji ispunjavaju uslove konkursa, vrši se bodovanjemna osnovudokumentacije koju je kandidat dužan dostaviti.
- (2) Izbor kandidata prijavljenih na konkurs. mora se izvršiti najkasnije u roku od 15 dana od dana isteka roka za prijavu nakonkurs.

Član 11.

(obavještenje o rezultatima konkursa)

- (1) Kandidatu koji nije primljen u radni odnos daje se pismeno obavještenje, uz odluku o prijemu koja obavezno mora da sadrži podatke o kandidatu koji je primljen u radni odnos i pouku o pravnom lijeku.
- (2) Kandidat koji nije primljen u radni odnos ima pravo uvida u dostavljenu dokumentaciju ostalih prijavljenih kandidata, pri čemu je škola dužna postupati u skladu sa Zakonom oslobodi pristupa informacijama u F BiH, i Zakonom o zaštitiličnih podataka („Službeni glasnik BiH“ broj: 49/06., 76/11. i 89/11.) i može podnijeti prigovor, žalbuŠkolskom odboru u roku od osam dana od dana prijema obavijesti,
- (3) Prigovor na Odluku iz stava (1) ovog člana zadržava izvršenje odluke o izboru kandidata.
- (4) Školski odbor škole dužan je o prigovoru iz prethodnog stava ovog člana odlučiti u roku od osam dana od danapodnošenja prigovora.
- (5) Odluka Školskog odbora koja je donesena po prigovoru je konačna.

Član 12.

(zaključivanje ugovora o radu)

- (1) Ugovor o radu u osnovnoj školi se zaključuje na neodređeno i određeno vrijeme, u skladu sa Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju,Zakonom o radu, podzakonskim aktima, ovim Kolektivnim ugovorom, općim aktima osnovneškole.

Član 13.

(Sadržina ugovora o radu)

- (1) Ugovor o radu pored svih elemenata utvrđenih zakonom, podzakonskim aktima, ovim Kolektivnim ugovorom i općim aktom ustanove osnovnog obrazovanja, sadrži poslove i zadatke na koje se angažuje radnik: opis poslova i zadataka, norma sati, obaveze koje proističu za radnika iz radnog odnosa u pogledu stručnog usavršavanja, daljeg obrazovanja i unaprjeđivanja svoga rada i druga pitanja u skladu sa odgovarajućim pedagoškim standardima i normativima.

Član 14.

(Probni rad)

- (1) Poslodavac može ugovoriti probni rad u trajanju od tri do šest mjeseci, a otkazni rok iznosi najmanje sedam dana.
- (2) Za vrijeme trajanja probnog rada radnika iz stava (1) ovog člana školski odbor imenuje stručnu komisiju od 3 (tri) člana od kojih 2 (dva) člana predlaže direktor, a jednog (1) člana predlaže reprezentativni Sindikat osnovne škole.

Član 15.

(Trajanje probnog rada)

- (1) Ako poslodavac osnovne škole nakon isteka trajanja probnog rada, a u roku od osam dana nakon dostave mišljenja od strane stručne komisije iz člana 14. stav (2) ovog Kolektivnog ugovora ne donese odluku o prestanku radnog odnosa, smatra se da je radnik zadovoljio na probnom radu, i radni odnos radnika traje do isteka vremena o trajanju radnog odnosa navedenog u konkursu.

Član 16.

(Prestanak radnog odnosa nakon isteka probnog rada)

- (1) Radniku koji na probnom radu ne zadovolji, Školski odbor, donijet će odluku o prestanku radnog odnosa.

Član 17.

(Odsustvo za vrijeme probnog rada)

- (1) Radniku u osnovnoj školi koji je za vrijeme trajanja probnog rada određeni vremenski period iz opravdanih razloga utv. denih zakonom i ovim Kolektivnim ugovorom bio odsutan sa rada, probni rad se produžava za isti vremenski period.

Član 18.

- (1) Radnicima izabranim, odnosno imenovanim na neku od javnih dužnosti, direktora/zamjenika i pomoćnika direktora škola, koji nakon završenog mandata žele da se vrate kod istog poslodavca, poslodavac je dužan radnike rasporediti na poslove na kojima su radili prije stupanja na dužnost, ili sličnim poslovima u skladu sa njihovom stručnom spremom.

Član 19.

(prijem pripravnika)

- (1) Radi stručnog osposobljavanja za samostalan rad, poslodavac može zaključiti ugovor o radu sa pripravnikom.
- (2) Pripravnikom se smatra lice sa završenom srednjom ili višom školom, fakultetom, odnosno sa stečenom diplomom prvog, drugog ili trećeg ciklusa visokog obrazovanja, koje prvi put zasniva radni odnos u tom zanimanju, a koje je prema zakonu, obavezno položiti stručni ispit ili mu je za rad u zanimanju potrebno prethodno radno iskustvo.
- (3) Ugovor o radu sa pripravnikom zaključuje se na određeno vrijeme, a najduže godinu dana, ako zakonom nije drugačije određeno.

Član 20.

(Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa)

- (1) Radnici u neposrednom odgojno – obrazovnom radu (učitelji, nastavnici, profesori i stručni suradnici) se mogu primiti i bez zasnivanja radnog odnosa na stručno osposobljavanje radi polaganja stručnog ispita u skladu sa Zakonom o radu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.
- (2) Ugovor o stručnom osposobljavanju za rad zaključuje se u pisanom obliku.
- (3) Stručno osposobljavanje za samostalan rad može trajati najduže godinu dana, ako to Pravilnikom o polaganju stručnog ispitivanja drugačije regulisano.

III. RADNO VRIJEME

Član 21.

(Radno vrijeme)

- (1) Radno vrijeme radnika u osnovnim školama traje 40 (četrdeset) sati sedmično, u pravilu, u petodnevnoj radnoj sedmici.
- (2) Radnik koji učestvuje neposredno u odgojno-obrazovnom radu u osnovnoj školi u toku radnog dana može imati, u pravilu, najviše pet (5) sati redovne nastave u kontinuitetu
- (3) Peti oktobar (Svjetski dan nastavnika), obilježava se u školama kao radni nenastavni dan uz prigodan program u organizaciji Ministarstva, i u skladu sa Godišnjim programom rada škole.

Član 22.

(Neposredni odgojno-obrazovni rad)

- (1) U okviru 40-satne radne sedmice, raspored radnog vremena radnika i korištenje dnevnog i sedmičnog odmora utvrđuje se u skladu sa važećim zakonskim propisom za djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja, ovim Kolektivnim ugovorom, pedagoškim standardima i normativima, nastavnim planom i programom i Pravilnikom o radu škole/podzakonskim aktom škole.
- (2) Radniku (roditelju-staratelju), koji ima djecu sa poteškoćama u razvoju, nastavna norma/radno vrijeme se umanjuje za 1/3 sedmično, uz dogovor sa poslodavcem i uz saglasnost Ministarstva, bez umanjjenja plate i mogućnosti honorara.
- (3) Radniku koji ima četvero i više maloljetne djece, nastavna norma/radno vrijeme se umanjuje za 1/3 sedmično, uz dogovor sa poslodavcem i uz saglasnost Ministarstva bez umanjjenja plate i mogućnosti honorara.
- (4) Prava iz stava 2. i 3. ovog člana se odnose na radnike koji imaju zaključen ugovor o radu iznad pola nastavne norme/ iznad pola radnog vremena.
- (5) Nastavniku koji je navršio 30 (trideset) godina radnog staža umanjuje se nastavna norma za 2 (dva) sata, i nastavniku koji je navršio 35 (trideset pet) godina radnog staža, umanjuje se nastavna norma za 4 (četiri) sata, bez umanjjenja plate i bez mogućnosti honorara.
- (6) Promovisanim mentorima se umanjuje nastavna norma za 1 (jedan) sat sedmično, a promovisanim savjetnicima za 2 (dva) sata sedmično, bez umanjjenja plate i mogućnosti honorara, samo u slučajevima kada imaju pripravnika ili lica na stručnom usavršavanju u cilju polaganja stručnog ispita.

- (7) Magistrima nauka koji su navedena zvanja stekli po starom sistemu i doktorima nauka, koji su stekli naučna zvanja u oblasti usko vezanoj za predmet koji predaju, nastavna norma se umanjuje na sljedeći način:
- magistrima nauka za 1 (jedan) sat sedmično
 - doktorima nauka za 2 (dva) sata sedmično.
- (8) Mogućnost honorara iz stava 2. 3. 5. i 6. ovog člana, dopuštena je samo u opravdanim i izuzetnim slučajevima, uz saglasnost Ministarstva

IV. ODMORI I ODSUSTVA

Član 23.

- (1) Radnik ima pravo na odmor u toku radnog dana u trajanju od najmanje 30 minuta, koji ne ulazi u dnevno radno vrijeme.

Član 24.

- (1) Radnik za svaku kalendarsku godinu ima pravo na godišnji odmor.
- (2) Škola je dužna napraviti plan korištenja godišnjeg odmora za svaku školsku godinu. Na osnovu plana korištenja godišnjih odmora poslodavac je dužan zaposleniku uručiti rješenje o godišnjem odmoru, najkasnije 7 dana prije korištenja godišnjeg odmora.
- (3) Radnik u osnovnoj školi, primljen na neodređeno vrijeme, godišnji odmor u pravilu koristi u vrijeme ljetnog raspusta u trajanju od 30 radnih dana.
- (4) U drugom periodu godine, radnik iz prethodnog stava, može koristiti godišnji odmor ukoliko se ne remeti nesmetano odvijanje odgojno-obrazovnog procesa, uz odobrenje direktora.
- (5) Radnici koji su zaposleni na određeno vrijeme, pravo na godišnji odmor u trajanju od 20 (dvadeset) radnih dana koriste u okviru ugovorenog perioda angažmana.
- (6) Škole su dužne godišnji odmor planirati i za vrijeme odmora predviđenih za učenike u skladu sa Kalendarom rada.
- (7) Dužina i vrijeme korištenja godišnjeg odmora se utvrđuje u skladu sa Zakonom o radu, ovim Kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu.

Član 25.

- (1) Radniku se može odgoditi, odnosno prekinuti korištenje godišnjeg odmora radi izvršenja veoma važnih ili neodgodivih službenih poslova, na osnovu odluke direktora i Ministarstva.
- (2) Radniku kome je odgođeno ili prekinuto korištenje godišnjeg odmora, mora se omogućiti

naknadno korištenje, odnosno nastavak korištenja godišnjeg odmora.

- (3) Radnik ima pravo na naknadu stvarnih troškova prouzrokovanih odgodom, odnosno prekidom korištenja godišnjeg odmora.
- (4) Pod troškovima iz stava (3) ovog člana smatraju se putni i drugi stvarni troškovi koji se dokazuju odgovarajućim dokazima.

Član 26.

- (1) Radnik ima pravo na plaćeno odsustvo sa rada do sedam radnih dana u jednoj kalendarskoj godini na način kako je to regulisano Zakonom o radu u sljedećim slučajevima:
- sklapanje braka 5 radnih dana
 - porođaj supruge 5 radnih dana
 - sklapanje braka djeteta radnika 2 radna dana
 - smrti člana uže porodice 5 radnih dana
 - otklanjanje težih štetnih posljedica elementarnih nepogoda 3 radna dana
 - aktivno sudjelovanje na sportskim, kulturnim i drugim stručnim i naučnim manifestacijama po odobrenju direktora do 5 radnih dana
 - selidba i izgradnja vlastite stambene kuće - stana 2 radna dana
 - regulisanja prava na penziju 2 radna dana
 - teške bolesti člana uže porodice 2 radna dana
 - u slučaju rastave braka 2 radna dana
 - i u drugim sličnim slučajevima što se određuje općim aktima škole.
- (2) Radnik ima pravo na plaćeno odsustvo sa rada za:
- dobrovoljno darivanje krvi 1 radni dan
- (3) Radnik ima pravo na plaćeno odsustvo sa rada u trajanju do dva radna dana za pripremanje i polaganje stručnog ispita ili drugog ispita koji predstavlja uslove za obavljanje poslova radnog mjesta na koje je radnik raspoređen.
- (4) Radnik koji je upućen od poslodavca na školovanje, stručno osposobljavanje ili usavršavanje ima pravo na plaćeno odsustvo u trajanju koje se utvrdi opštim aktom škole, a najduže do pet (5) radnih dana.
- (5) Radnik, koji koristi plaćeno odsustvo u smislu ovog člana, za dane koje koristi dobija naknadu plate i nije dužan da nadoknađuje izgubljene časove. Za vrijeme korištenja odsustva, iz slučajeva definisanih ovim članom, direktor je dužan da organizuje nesmetano odvijanje nastavnog procesa i rada škole, uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva.
- (6) Izuzetno, u slučaju smrti člana uže porodice, radnik koji je u toku kalendarske godine već iskoristio sedam dana odsustva po nekom od

osnova iz ovog člana, ima pravo na plaćeno odsustvo od dodatnih 3(tri) dana.

- (7) Članovi uže porodice u smislu stava (1) ovog člana utvrđeni su Zakonom o radu.

Član 27.

- (1) Radnik ima pravo na plaćene radne dane u jednoj kalendarskoj godini, za zadovoljenje vjerskih, odnosno tradicijskih potreba, u skladu sa Odlukom Vlade HNK-a i Godišnjim programom rada osnovne škole.

Član 28.

- (1) Osnovna škola može odobriti radniku odsustvovanje sa rada bez naknade plate (neplaćeno odsustvo) u slučajevima:
- za stručno usavršavanje i obrazovanje u inostranstvu ili za naučno-istraživački rad u zemlji, do dvije godine;
 - radi spajanja porodice, njege teško oboljelog člana uže porodice, odnosno domaćinstva, u trajanju najdužem do jedne godine;
 - radi učestvovanja u radu specijaliziranih institucija u zemlji i inostranstvu, u trajanju najduže do jedne godine;
 - radi učešća radnika u kulturnim, sindikalnim i sportskim aktivnostima u trajanju najduže do jedne godine.
- (2) Odsustvo s rada u osnovnoj školi u slučajevima iz stava (1) ovog člana poslodavac će odobriti radniku samo pod uslovom da se odsustvom ne ometa normalno odvijanje nastavnog procesa, odnosno odgojno-obrazovnog rada u školi.
- (3) Općim aktima osnovne škole mogu se utvrditi i drugi slučajevi i uslovi korištenja neplaćenog odsustva.

V. ZAŠTITA ZDRAVLJA I SIGURNOST NA RADU

Član 29.

- (1) Poslodavac može, u skladu s mogućnostima, osigurati radnika za slučaj povrede na radu i u vezi sa radom, odnosno prilikom dolaska na posao i odlaska sa posla, u skladu sa Zakonom o radu, Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.
- (2) Povreda koja nastane na putu ka poslu ili sa posla smatra se povredom na radu.
- (3) Poslodavac, u skladu s mogućnostima, obezbijedit će provođenje zakonom predviđenog općeg sistematskog pregleda svake treće godine, uz preporuke Ministarstva zdravstva rada i socijalne zaštite.

Član 30.

- (1) Radnici su dužni brinuti o vlastitom zdravlju i sigurnosti, kao i o zdravlju i sigurnosti drugih zaposlenika i učenika.

Član 31.

- (1) Poslodavac može, u skladu s mogućnostima, na zahtjev sindikata, preuzeti donošenje potrebnih mjera za zaštitu radnika i zdravlja djece.

VI. PLATE, NAKNADE PLATA

Član 32.

- (1) Plata radnika sastoji se od osnovne plate, dijela plate za radni učinak i uvećane plate iz člana 40. ovog Kolektivnog ugovora.
- (2) Osnovna plata radnika čini vrijednost koeficijenta složenosti poslova pomnožen sa utvrđenom osnovicom za osnovnu platu.
- (3) Poslodavac je dužan radnicima isplatiti jednake plate za rad jednake vrijednosti bez obzira na njihovu nacionalnu, vjersku, spolnu, političku i sindikalnu pripadnost, kao i drugi diskriminatorski osnov iz Člana 8. stav 1. Zakona o radu.

Član 33.

(Osnovica za obračun plate)

- (1) Osnovicu za obračun osnovne plate, utvrđuje Vlada i ista je za sve korisnike budžeta.
- (2) Najniža plata radnika u osnovnim školama utvrđuje se u iznosu od 50-70% prosječne plate u Federaciji Bosne i Hercegovine, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu, o čemu će Vlada HNK donijeti Odluku u skladu sa članom 78. Zakona o radu FBiH.

Član 34.

(Minuli rad)

- (1) Radnicima u osnovnim školama plata se uvećava za svaku godinu radnog staža za 0,6%, s tim da ukupno povećanje ne može biti veće od 20 %.

Član 35.

(Koeficijenti)

- (1) Odluku o koeficijentima složenosti poslova, uz dogovor sa reprezentativnim sindikatima, donosi Vlada HNK.
- (2) Radnicima koji izvode nastavu koja nije stručno verifikovana umanjuje se vrijednost koeficijenta za 20 %.

Član 36.

- (1) Ukoliko se troškovi života, odnosno rast indeksa potrošačkih cijena u posljednja tri (3) mjeseca prema podacima Federalnog zavoda za statistiku povećaju za najmanje 5%, vrši se usklađivanje osnovice za obračun osnovne plate, u skladu sa članom 33. ovog ugovora.

Član 37.

(Naknada plate u vrijeme vanrednih okolnosti)

- (1) Radnik u osnovnoj školi ima pravo na naknadu plate za vrijeme prekida rada do kojeg je došlo zbog okolnosti za koje radnik nije kriv, uslijed više sile i objektivnih okolnosti koje su utjecale na prekid odgojno-obrazovnog rada, odnosno nastave.

Član 38.

- (1) Radniku-pripravniku u osnovnoj školi za vrijeme trajanja pripravničkog staža pripada 70% od plate platnog razreda odgovarajućeg stepena stručne sprema za grupu poslova na koje je primljen u radni odnos na određeno vrijeme.

Član 39.

(Naknada plate u posebnim slučajevima)

- (1) Radniku u osnovnoj školi, pored slučajeva propisanih Zakonom o radu i ovim Kolektivnim ugovorom, pripada naknada njegove plate i u slučajevima:
- obrazovanja i stručnog osposobljavanja, usavršavanja ili prekvalifikacije u skladu sa potrebama osnovne škole;
 - privremene nesposobnosti za rad;
 - porodijskog odsustva, u skladu sa Zakonom o zaštiti porodice sa djecom i Odlukom Vlade;
 - godišnjeg odmora;
 - izleta i ekskurzija u skladu sa Godišnjim planom škole.

Član 40.

(Otežani uslovi rada)

- (1) Radnik u osnovnoj školi ima pravo na uvećanu osnovnu plaću po osnovu otežanih uslova rada, u skladu sa mogućnostima budžeta kantona i pedagoškim standardima i normativima.
- (2) Za rad u otežanim uslovima rada radniku će se osnovna plata uvećati i to:
- učitelju koji izvodi nastavu u kombinovanom odjeljenju:
 - a) sa dva razreda tokom nastavne godine za 8 %
 - b) sa tri razreda tokom nastavne godine za 13 %
 - c) sa četiri razreda tokom nastavne godine za 18 %

- (3) Nastavniku koji izvodi nastavu i po prilagođenom Nastavnom planu i programu tokom nastavne godine za 4 % (odnosi se i na predmetnu nastavu s tim da se uvećanje osnovne plate vrši proporcionalno održanim satima za učenike koji nastavu pohađaju po prilagođenom nastavnom planu i programu – po Rješenju nadležnog tijela).
- (4) Ukoliko kombinovana odjeljenja imaju manje učenika od broja utvrđenog u Pedagoškom standardu i normativu učitelju se priznaje 50 % utvrđenog uvećanja iz stava 1. ovog člana.
- (5) U osnovnim školama za učenike sa posebnim potrebama tokom nastavne godine osnovna plata se uvećava za 20 %.

Član 41.

(Isplata plate)

- (1) Poslodavac je dužan isplatiti platu radniku u pravilu do 10. u mjesecu, za prethodni mjesec, s tim da od jedne do druge isplate plate ne može proći više od 30 (trideset) dana.
- (2) Ukoliko poslodavac ne ispuni obavezu iz stava (1) ovog člana, dužan je u roku od 5 (pet) dana obavijestiti Sindikat o razlozima neisplaćivanja plata.
- (3) Prilikom isplate plate poslodavac je dužan radniku uručiti pismeni obračun plate.
- (4) Ako poslodavac ne isplati platu u roku iz stava (1) ovog člana ili je ne isplati u cijelosti, dužan je do kraja mjeseca u kojem je dospjela isplata plate, radniku, u pisanoj formi, uručiti obračun plate koju je bio dužan isplatiti.
- (5) Poslodavac je dužan radniku isplatiti platu i druge naknade iz radnog odnosa sa svim povećanjima, koja mu pripadaju do dana, koji je odlukom o otkazu ugovora o radu, odnosno ugovorom o radu, utvrđen kao dan prestanka radnog odnosa.

VII. MATERIJALNA DAVANJA KOJA NEMAJU KARAKTER PLATE

Član 42.

(Naknada za korištenje godišnjeg odmora)

- (1) Radnik u osnovnoj školi ima pravo na naknadu za korištenje godišnjeg odmora u iznosu od najmanje 50% od visine prosječne plate isplaćene u Federaciji Bosne i Hercegovine prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, čiji iznos i način isplate utvrđuje Vlada i isti je za sve korisnike Budžeta.
- (2) Naknada iz stava (1) ovog člana se isplaćuje najkasnije do 31. 8. tekuće godine.

Član 43.

(Otpremnine)

- (1) Radnik u osnovnoj školi kojem je, u skladu sa zakonom i ovim Kolektivnim ugovorom, bez njegove krivice prestao radni odnos otkazom ugovora o radu zaključenom na neodređeno vrijeme i koji ima najmanje dvije godine rada u obrazovanju, ima pravo na otpremninu u skladu sa Zakonom o radu.
- (2) Otpremnina iz stava (1) ovoga člana se utvrđuje na sljedeći način:
 - do 10 (deset) godina neprekidnog rada kod poslodavca, radnik ostvaruje otpremninu u visini 1/3 njegove prosječne plate za svaku godinu rada kod poslodavca;
 - preko 10 (deset) godina neprekidnog rada kod poslodavca, radnik ostvaruje otpremninu u visini 1/2 njegove mjesečne plate za svaku godinu rada;
 - preko 20 (dvadeset) godina neprekidnog rada kod poslodavca, radniku pripada jedna njegova prosječna plata za svaku godinu.
- (3) Otpremnina iz stava (2) ovog člana isplaćuje se radniku po prestanku radnog odnosa, a najkasnije u roku od 2 (dva) mjeseca.

Član 44

(Otpremnina prilikom odlaska u penziju)

- (1) Radnik ima pravo na otpremninu prilikom odlaska u penziju u iznosu od 3(tri) njegove plate isplaćene u prethodna tri (3) mjeseca ili tri (3) prosječne mjesečne plate isplaćene u Kantonu prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, ako je to za njega povoljnije.
- (2) Poslodavac ima obavezu isplate otpremnine iz stava (1) ovog člana po prestanku radnog odnosa radnika koji odlazi u penziju, a najkasnije u roku od dva mjeseca.

Član 45.

(Naknada za prevoz)

- (1) Radniku kojem nije organizovan prevoz na posao i s posla, pripada naknada za prevoz u visini i na način koji će biti utvrđen posebnim propisom Kantona, uz dogovor sa reprezentativnim sindikatom.

Član 46.

(Naknada za ishranu)

- (1) Radnik ima pravo na novčanu naknadu za ishranu za vrijeme rada (topli obrok) samo za dane prisustva na poslu.

- (2) Radniku se isplaćuje naknada u dnevnom iznosu od 1% prosječne neto-plaće isplaćene u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

- (3) Radnik koji radi u više škola ima pravo na ishranu u svakoj školi shodno vremenu provedenom na radu.

Član 47.

(Drugi vidovi naknade)

- (1) U slučaju smrti radnika ili člana uže porodice, radniku pripada naknada u skladu sa Odredbom Vlade o platama i naknadama državnih službenika i zaposlenika.
- (2) U slučaju teške invalidnosti ili teške bolesti radnika ili člana njegove uže porodice koji živi u zajedničkom domaćinstvu, u godini nastanka teške invalidnosti ili teške bolesti, isplaćuje se jednokratna novčana pomoć u visini 3 (tri) prosječne mjesečne plate isplaćene u Kantonu u mjesecima koji su prethodili štetnom događaju, u skladu sa Odredbom Vlade o naknadama državnih službenika i zaposlenika i mišljenja stručne ljekarske komisije koju imenuje Vlada u skladu sa Uputstvom o radu stručne ljekarske komisije za davanje ocjene i mišljenja o medicinskoj dokumentaciji, zbog dodjele jednokratne novčane pomoći. („Službene novine HNK“ broj: 2/08.)

VIII. PRESTANAK UGOVORA O RADU/
RADNOG ODNOSA

Član 48.

- (1) Radni odnos radnika u osnovnoj školi prestaje u slučajevima i pod uslovima utvrđenim Zakonom i općim aktima škole.
- (2) Radnik kome se otkazuje ugovor o radu u skladu sa Zakonom o radu i ovim Kolektivnim ugovorom, ima pravo na otkazni rok zavisno od godina penzijskog staža, kako slijedi:
 - od 1 (jedne) do 10 (deset) godina penzijskog staža – 1 (jedan) mjesec,
 - od 10 (deset) do 20 (dvadeset) godina penzijskog staža – 2 (dva) mjeseca,
 - preko 20 (dvadeset) godina penzijskog staža - 3 (tri) mjeseca.
- (3) U slučaju da radnik daje otkaz poslodavcu, otkazni rok ne može trajati duže od 30 (trideset) dana.
- (4) Poslodavac može otkazati ugovor o radu radniku, bez obaveze poštivanja otkaznog roka, u slučaju da je radnik odgovoran za teži prijestup ili za težu povredu radnih obaveza iz ugovora o radu,

Hercegovačko-neretvanskog kantona

a koji su takve prirode da ne bi bilo osnovano očekivati od poslodavaca da nastavi radni odnos i u drugim slučajevima propisanim Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju.

Član 49.

(lakše povrede radnih obaveza)

- (1) Lakše povrede radnih obaveza radnika u toku jedne školske godine su:
- neblagovremen dolazak na posao i odlazak sa posla prije isteka radnog vremena ili neopravdano odsustvo s posla za vrijeme kada je obavezna prisutnost,
 - obavljanje privatnog posla za vrijeme rada,
 - neblagovremeno i neuredno vođenje dokumentacije i evidencija,
 - nesavjesno čuvanje službenih spisa ili podataka,
 - neobavješćavanje poslodavca o propustima u vezi sa zaštitom na radu,
 - prikrivanje manje materijalne štete,
 - nedolično ponašanje prema ostalim zaposlenim (svađa, uvreda i dr.)
 - odbijanje prijema roditelja učenika i odbijanje da se roditelju omogući uvid u ocjene njegovog djeteta.

Član 50.

(teže povrede radne obaveze)

- (1) Teže povrede radne obaveze radnika u toku jedne školske godine su:
- sve lakše povrede iz člana 49. ovog Kolektivnog ugovora a koje se u toku jedne školske godine ponavljaju tri i više puta;
 - dolazak na rad u pripitom ili pijanom stanju, upotreba alkohola ili drugih opojnih sredstava;
 - podstrekivanje učenika na korištenje droge ili alkohola, omogućavanje nabavke ili
 - upotrebe, davanje, kao i neprijavljivanje nabavke ili upotrebe droge ili alkohola;
 - nošenje oružja u ustanovi ili krugu ustanove;
 - bilo kakva vrsta neovlaštene radnje na školskom dnevniku ili drugom dokumentu ili javnoj ispravi koji pripada školi, ili koji škola izdaje učeniku (iznošenje, sakrivanje, oštećenje i uništenje školske dokumentacije, brisanje, prepravljanje i dopisivanje podataka);
 - naplaćivanje privatnih časova učenicima škole u kojoj je nastavnik zaposlen, a radi ocjenjivanja, odnosno polaganja ispita;
 - pravljenje diskriminacije učenika po bilo kom osnovu;

- činjenje (ili nečinjenje) kojim se sprečava ili onemogućava ostvarivanje prava djeteta, učenika ili drugog zaposlenog;
- izvršenje krivičnog djela na radu ili u vezi sa radom;
- neizvršavanje ili nesavjesno, neblagovremeno ili nemarno izvršavanje poslova ili naloga direktora u toku rada;
- neizvršavanje minimuma procesa rada za vrijeme štrajka;
- nezakonito raspolaganje sredstvima, školskim prostorom, opremom i imovinom ustanove;
- davanje lažnih podataka i izjava;
- odbijanje izvršenja odluke školskog odbora o upućivanju na ocjenu radnih sposobnosti.

Član 51.

- (1) Prijavu zbog činjenja povreda radnih obaveza iz članova 49. i 50. ovog Kolektivnog ugovora podnosi direktor.
- (2) Prijava iz stava (1) ovog člana podnosi se Disciplinskoj komisiji koju sačinjavaju dva predstavnika Nastavničkog vijeća, Sindikalni povjerenik i jedan član kojeg bira Školski odbor iz reda nenastavnog osoblja.
- (3) Disciplinska komisija provodi postupak u kojem utvrđuje osnovanost ili neosnovanost prijave iz stava (1) ovog člana.
- (4) Disciplinska komisija odluke donosi većinom glasova i dostavlja ih školskom odboru na dalje postupanje u skladu sa zakonom i ovim Kolektivnim ugovorom.

Član 52.

(Prestanak prava i obaveza iz radnog odnosa)

- (1) Radnik u osnovnoj školi kome je otkazan ugovor o radu ostat će na poslu do isteka otkaznog roka, ukoliko zakonom ili ovim Kolektivnim ugovorom nije drugačije utvrđeno.
- (2) O prestanku radnog odnosa radnika u osnovnoj školi nadležni organ ustanove donosi Odluku o otkazu ugovora o radu.
- (3) Na pismenu molbu radnika, a uz saglasnost poslodavca, radni odnos u osnovnoj školi može prestati i prije isteka otkaznog roka utvrđenog zakonom i ovim Kolektivnim ugovorom.

IX. NAKNADA ŠTETE

Član 53.

- (1) Poslodavac je dužan naknaditi štetu radniku, koju on pretrpi na poslu ili u vezi sa poslom, po općim propisima za naknadu štete.

- (2) Ako je štetu prouzročilo više radnika, svaki radnik odgovara za dio štete koju je prouzrokovao.
- (3) Kad radnik na poslu ili u vezi sa poslom, namjerno ili iz krajnje nepažnje, prouzrokuje štetu poslodavcu, nadležni organ upravljanja, u skladu sa zakonom, utvrdit će visinu i način naknade štete.
- (4) Ako se šteta ne može utvrditi tačno, ili bi utvrđivanje štete proizvelo nesrazmjerne troškove, šteta se može utvrditi u paušalnom iznosu, na način propisan Pravilnikom o radu.

Član 54.

- (1) Ako je šteta nastala na stvari, poslodavac može dozvoliti da se šteta nadoknadi uspostavom prijašnjeg stanja stvari, u određenom roku, o trošku radnika
- (2) Poslodavac može radniku, na njegov zahtjev, ovisno od njegovog materijalnog stanja, omogućiti plaćanje naknade štete u obrocima.
- (3) Poslodavac može iznos štete umanjiti ili osloboditi radnika obaveza plaćanja štete, u ovisnosti od materijalnog stanja i odnosa prema radu radnika.
- (4) Poslodavac rješenjem utvrđuje visinu, način i nadoknadu štete.
- (5) U slučaju kad radnik odbije da nadoknadi štetu utvrđenu rješenjem poslodavac može pokrenuti postupak za nadoknadu štete pred nadležnim sudom.

X. ZAŠTITA PRAVA

Član 55.

- (1) Poslodavac je obavezan da upozna radnika o načinu ostvarivanja prava, obaveza i odgovornosti radnika u osnovnim školama.
- (2) Poslodavac je obavezan da radniku dostavi u pismenom obliku, odluke, rješenja ili druge akte o ostvarivanju prava, obaveza i odgovornosti iz radnog odnosa, sa obrazloženjem i poukom o pravnom lijeku najkasnije u roku od 15 dana od dana njihovog donošenja.
- (3) Prilikom razmatranja prigovora radnika na odluke i akte iz radnog odnosa i po osnovu rada, poslodavac je dužan razmotriti mišljenje reprezentativnog sindikata.
- (4) Ako se sindikat ne izjasni o namjeravanoj odluci poslodavca u roku iz stava 3. ovog člana, smatra se da nema primjedbi i prijedloga.

Član 56.

- (1) U slučaju povrede nekog prava iz radnog odnosa radnika, može se pokrenuti postupak mirnog

rješavanja spora, prije ostvarivanja prava putem suda, u skladu s članom 116. Zakona o radu.

XI. STRUČNO USAVRŠAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE ZA RAD

Član 57.

- (1) Radniku se u toku radnog odnosa u školi omogućava dalje obrazovanje, usavršavanje i osposobljavanje za rad u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima i općim aktima osnovne škole, u cilju unapređivanja odgojno-obrazovnog rada

Član 58.

- (1) Poslodavac može, pod uslovom da se bitno ne remeti nastavni proces i rad škole, radnika uputiti na stručno usavršavanje, školovanje ili specijalizaciju, kao i na prisustvo organizovanim seminarima, savjetovanjima, kursovima i drugim vidovima stručnog usavršavanja i obuke potrebne za rad na radnom mjestu

Član 59.

(Napredovanje)

- (1) Radnici napreduju prema iskazanoj stručnoj sposobnosti, uspjehu u radu i godinama staža.
- (2) Uspjeh u radu iskazuje se kroz ocjenu rada radnika.
- (3) Bliže odredbe o napredovanju utvrđuju se Pravilnikom o stručnom usavršavanju, ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja, učitelja, nastavnika i stručnih saradnika i Pravilnika o licenciranju koje donosi Ministarstvo, uz obavezno učešće i dogovor sa predstavnicima Sindikata.
- (4) Poslodavac u osnovnoj školi organizuje praćenje rada radnika i postizanje rezultata u radu i vrši ocjenjivanje, na način i po postupku kako je to propisano zakonima, podzakonskim aktima i općim aktima škole.
- (5) Radnik ima pravo prigovora (zahtijevati stručnu ekspertizu) na rješenje o ocjenama o radu i napredovanju u skladu sa Pravilnikom o stručnom nadzoru.

Član 60.

- (1) Prilikom uvođenja novog načina organiziranja nastave, novih nastavnih pomagala ili nastavne tehnike, u skladu sa nastavnim planovima i programima i pedagoškim standardima za osnovnu školu, poslodavac će omogućiti odlazak radniku na stručnu obuku.

Član 61.

- (1) Radnik je dužan da se obrazuje, usavršava i osposobljava, u skladu sa zakonom, ovim Kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu.

XII. ZBRINJAVANJE VIŠKA RADNIKA

Član 62.

- (1) Zbrinjavanje viška radnika na nivou Kantona vršiti će se u skladu sa Okvirnim programom i okvirnim sporazumom za zbrinjavanje radnika za čijim radom je djelimično ili potpuno prestala potreba u školama HNK i kriterijima za zbrinjavanje, koji sporazumno donose i potpisuju predstavnici reprezentativnih sindikata i ministar ministarstva..

XIII. DJELOVANJE I USLOVI RADA SINDIKATA

Član 63.

- (1) Poslodavac u osnovnoj školi svojim djelovanjem i aktivnostima ne može ograničavati niti onemogućavati sindikalni rad, sindikalno organizovanje i pravo radnika da se učlani u sindikat.
- (2) Sindikat djeluje u skladu sa Statutom Sindikata, koji mora biti usklađen sa zakonskim propisima

Član 64.

- (1) Poslodavac je obavezan sindikalnom povjereniku, odnosno predstavniku, omogućiti neophodan pristup radnim mjestima radnika, u cilju uspješnog ostvarivanja njegove dužnosti, te radi omogućavanja uvida u podatke i isprave u vezi sa ostvarivanjem i zaštitom prava radnika.
- (2) Poslodavac je dužan primiti na razgovor sindikalnog povjerenika, odnosno predstavnika, po mogućnosti odmah, ali najkasnije u roku od 2 (dva) dana.
- (3) Poslodavac je dužan u pismenom obliku odgovoriti na svaki dopis sindikalnog povjerenika, odnosno predstavnika, najkasnije u roku od 5(pet) dana.

Član 65.

- (1) Sindikalni povjerenik, odnosno predstavnik, ne smije biti spriječen ili ometan u obavljanju svoje dužnosti ako djeluje u skladu sa zakonom i ovim Kolektivnim ugovorom.
- (2) Sindikalni predstavnik dužan je pred poslodavcem da se predstavi odgovarajućom punomoći ili iskaznicom.
- (3) Povreda sindikalnog povjerenika prilikom obavljanja sindikalne dužnosti i službenog puta u

vezi sa tom dužnošću smatra se povredom na radu kod poslodavca.

Član 66.

- (1) Poslodavac je dužan sindikalnom povjereniku, odnosno predstavniku, kao i članovima povjereništva Sindikata, omogućiti obavljanje sindikalne aktivnosti u radnom vremenu na način i u obimu koji ovisi o organizaciji rada škole.
- (2) Članovi sindikalne podružnice imaju pravo održavati sindikalne sastanke u radno vrijeme vodeći računa da se sastanci organiziraju u vrijeme i na način koji ne šteti djelotvornosti poslovanja škole.
- (3) Sindikalni predstavnik, odnosno povjerenik, odnosno članovi sindikalnog povjereništva imaju pravo na neplaćeno odsustvo za sindikalne seminare, savjetovanja, konferencije i kongrese u trajanju od ukupno 8 (osam) dana godišnje.

Član 67.

- (1) Poslodavac se obavezuje da neće svojim djelovanjem i aktivnostima ni na koji način onemogućiti sindikalno organiziranje i pravo zaposlenih da se učlane u sindikat.
- (2) Mišljenje i prijedloge Sindikata poslodavac je dužan razmotriti. Prilikom razmatranja ovih mišljenja i prijedloga na organima upravljanja osnovne škole (školskog odbora), poslodavac je dužan pozvati ovlaštenog predstavnika Sindikata koji tom prilikom ima pravo diskusije bez prava odlučivanja.
- (3) Žalba radnika ne može se razmatrati i o njoj odlučivati bez njegovog prisustva, a žalba člana Sindikata ne može se razmatrati i o njoj odlučivati bez njegovog prisustva i prisustva ovlaštenog predstavnika Sindikata.
- (4) Poslodavac je dužan primiti i saslušati ovlaštenog predstavnika sindikata kada on to zatraži, ili po dogovoru. Istovremeno i ovlašteni predstavnik Sindikata dužan je odazvati se pozivu poslodavca kada on to zatraži ili po dogovoru, u roku od 5 (pet) dana.
- (5) U skladu sa odlukom poslodavca sindikalnom povjereniku priznaje se 8 % na platu za obavljanje njegove funkcije na teret poslodavca;
- Predsjedniku sindikalnog odbora škole povjerenik, poslodavac će, uz naknadu plate, omogućiti odsustvo, za sindikalne aktivnosti, sa rada do 5(pet) dana u toku jedne kalendarske godine;
 - Predsjedniku Kantonalnog odbora/ Predsjedniku sindikata učitelja HNŽ-K,

Hercegovačko-neretvanskog kantona

poslodavac će uz naknadu plate omogućiti odsustvo ukupno do 10 (deset) dana u toku jedne kalendarske godine za sve sindikalne aktivnosti na svim nivoima;

- Predsjedniku Kantonalnog odbora/ Predsjedniku sindikata učitelja HNŽ-K priznaje se polovina radnog vremena, odnosno polovina nastavne norme, ukoliko je nastavnik, za obavljanje funkcije na teret poslodavca, bez umanjenja plate i mogućnosti honorara.

- (6) Mogućnost honorara iz predhodnog stava ovog člana, dopuštena je samo u opravdanim i izuzetnim slučajevima, uz saglasnost Ministarstva.
- (7) Ovlaštenom Kantonalnom predstavniku Sindikata, rukovodilac škole je dužan omogućiti pristup školskim prostorijama iako navedeni predstavnik nije radnik te škole radi obavljanja sindikalne aktivnosti.

Član 68.

- (1) U provođenju mjera zaštite na radu, sindikalni povjerenik ima pravo i obavezu:
 - sudjelovati u planiranju za unaprjeđenje uslova rada;
 - brinuti o sigurnosti i zdravlju zaposlenih;
 - njihovoj zaštiti na radu;
 - pozvati inspektora zaštite na radu, ako ocijeni da je to potrebno.

Član 69.

- (1) Predsjednik sindikata koja profesionalno obavlja dužnost u sindikatu, ima se pravo nakon isteka mandata, ako ne bude ponovo imenovana, vratiti na svoje ili drugo radno mjesto za koje ispunjava uslove stručne spreme.
- (2) Prava i obaveze iz stava 1. ovog člana se uređuju pismenim putem između sindikata i poslodavca.

Član 70.

- (1) Strane potpisnice obavezuju se primjenjivati Ugovor na načelima socijalnog partnerstva i kolektivnog pregovaranja.

Član 71.

- (1) Poslodavac je obavezan, bez naknade, u skladu sa mogućnostima, Sindikatu osigurati, najmanje sljedeće uslove:
 - prostor za rad
 - nesmetano korištenje telefona, telefaksa, i drugih tehničkih sredstava,
 - slobodu sindikalnog izvještavanja i oglašavanja na oglasnim tablama, za redovne sindikalne aktivnosti,

- nesmetanu podjelu novina, letaka, brošura i drugog informativnog materijala Sindikata, kao i oglašavanje sindikalnih aktivnosti na oglasnim pločama i drugim mjestima,
- obračun sindikalne članarine i drugih sindikalnih obustava preko isplatnih lista, prilikom obračuna plate i doznačavanja članarine na račun Sindikata, a na osnovu pisane izjave članova Sindikata.

Član 72.

- (1) Poslodavac je dužan osigurati da nadležna finansijska služba vrši obračun i naplatu sindikalne članarine iz plate radnika članova sindikata, a uz osiguranu pismenu saglasnost te je uplaćuje na račun sindikata u skladu sa uputama sindikata.

Član 73.

- (1) Članu Sindikata koji je izabran za profesionalno obavljanje sindikalnih poslova pripadaju prava u skladu s članom 168. Zakona o radu.

XIV. MIRNO RJEŠAVANJE KOLEKTIVNIH RADNIH SPOROVA

Član 74.

- (1) Kolektivni radni spor, koji se ne može riješiti pregovaranjem ugovornih strana, rješava mirovno vijeće u postupku mirenja, u skladu sa Zakonom u radu.
- (2) Ukoliko ugovorne strane ovog Kolektivnog ugovora prihvate prijedlog mirovnog vijeća, prijedlog ima pravnu snagu ovog Kolektivnog ugovora.
- (3) Potpisnici ovog Kolektivnog ugovora koji su stranke u sporu, prijedlog mirovnog vijeća mogu prihvatiti ili odbiti, o čemu su dužne da u roku od 5 dana pismeno obavijeste jedna drugu.

Član 75.

- (1) Stranke u sporu mogu se sporazumjeti da rješavanje kolektivnog radnog spora povjere arbitraži na način kako je to regulisano Zakonom o radu.
- (2) Ako strane u sporu prihvate Arbitražu u smislu stava (1) ovog člana formira se arbitražno vijeće.
- (3) Svaka strana u sporu imenuje isti broj arbitara,
- (4) Strane u sporu, sporazumno biraju predsjednika Arbitražnog vijeća.
- (5) Potpisnici Kolektivnog ugovora će donijeti poslovnik o radu arbitražnog vijeća, kojim će se bliže urediti način rada vijeća.

XV. ŠTRAJK

Član 76.

- (1) Radi zaštite i ostvarivanja ekonomskih i socijalnih prava i interesa koji se ne mogu riješiti pregovorima s poslodavcem, niti drugim mjerama, radnici u osnovnim školama mogu, na poziv sindikata, organizovati štrajk, pod uslovima i na način utvrđen Zakonom o radu, Zakonom o štrajku i ovim kolektivnim ugovorom.

Član 77.

- (1) Odluku o štrajku donosi Samostalni sindikat osnovnog obrazovanja i odgoja HNK i Sindikat učitelja HNŽ natpolovičnom većinom glasova svojih članova, 10 (deset) dana prije datuma određenog za početak štrajka.
- (2) Sindikat je dužan ne zloupotrebjavati funkciju profesije.

Član 78.

- (1) Na dan najave štrajka, Samostalni sindikat osnovnog obrazovanja i odgoja HNK i učitelja HNŽ moraju objaviti Pravila o štrajku.
- (2) Štrajkom rukovodi štrajkački odbor sastavljen od predstavnika organizatora štrajka koji je dužan održavati vezu sa drugom ugovornom stranom, kako bi se nastavilo pregovaranje o rješavanju i otklanjanju razloga za štrajk, u skladu sa zakonom.
- (3) U sporazumnom rješavanju nastalog spora učestvuju predstavnici Sindikata, nadležnog kantonalnog ministarstva i Vlade.

Član 79.

- (1) Radnik u osnovnoj školi koji sudjelujući u štrajku poštuje odredbe Zakona o radu, Zakona o štrajku, ovog Kolektivnog ugovora i odluke štrajkačkog odbora, ima punu zaštitu sindikata, dok u suprotnom nema tu zaštitu.

Član 80.

- (1) Radnici koji sudjeluju u štrajku dužni su nadoknaditi dane provedene u štrajku, kako ne bi došlo do umanjjenja plate radnika.
- (2) Ukoliko do nadoknade sati ne dođe iz objektivnih razloga, bez krivice radnika, plata se neće umanjiti.

Član 81.

- (1) Sindikat može organizirati štrajk upozorenja u trajanju najduže 2 (dva) sata.

Član 82.

- (1) Štrajk prestaje odlukom štrajkačkog odbora nakon postizanja dogovora o rješavanju zahtjeva zaposlenika u štrajku sa nadležnim organima.

XVI. TUMAČENJE I PRAĆENJE PRIMJENE KOLEKTIVNOG UGOVORA

Član 83.

- (1) Tumačenje i praćenje primjene ovog kolektivnog ugovora, vršit će zajednička komisija koju u roku od 30 (trideset) dana od dana potpisivanja ugovora imenuju ugovorne strane.
- (2) Komisiju čine po dva člana predstavnika potpisnika ovog kolektivnog ugovora i njihova dva zamjenika.
- (3) Komisija donosi poslovnik o svom radu.
- (4) Sve odluke komisija donosi konsenzusom.
- (5) Ugovorne strane su dužne pridržavati se tumačenja i odluka komisije.
- (6) U slučaju nemogućnosti postizanja konsenzusa u tumačenju pojedinih odredaba ovog ugovora, sporna pitanja dostavit će se na rješavanje arbitražnom vijeću iz člana 75. ovog ugovora.

Član 84.

- (1) Svaka ugovorna strana može predložiti izmjene i dopune ovog Kolektivnog ugovora najkasnije do 60 (šezdeset) dana prije njegovog isteka.
- (2) Ukoliko se promijene okolnosti koje nisu postojale niti bile poznate u trenutku zaključivanja ovog Kolektivnog ugovora, zbog kojih se odredbe ovog ugovora ne bi mogle primijeniti ili bi njihova primjena bila znatno otežana, ugovorne strane su saglasne da neće jednostrano raskinuti ili prekršiti odredbe ovog Kolektivnog ugovora, nego će drugoj strani predložiti izmjene ili dopune.
- (3) Inicijativa za izmjenu i dopunu ovog Kolektivnog ugovora podnosi se u pismenoj formi, a strana kojoj je upućena inicijativa dužna je odgovoriti odnosno izjasniti se o tome, u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema inicijative.
- (4) Strana koja je pokrenula izmjene i dopune Kolektivnog ugovora uz inicijativu dostavlja i prijedlog izmjena i dopuna Kolektivnog ugovora.
- (5) Izmjene i dopune ovog Kolektivnog ugovora vrše se na način na koji je i donesen.
- (6) Svaka ugovorna strana može otkazati ovaj Kolektivni ugovor samo ako druga strana ne prihvati proces pregovaranja izmjena i dopuna Kolektivnog ugovora.

XV.1. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 85.

- (1) Ovaj Kolektivni ugovor zaključuje se na period od tri godine.
- (2) Nakon isteka roka iz stava (1) ovog člana, Kolektivni ugovor će se primjenjivati najduže 90 (četrdeset) dana.
- (3) Kolektivni ugovor se može produžiti sporazumom strana koje su ga zaključile najkasnije 30 (trideset) dana prije isteka važenja tog ugovora.

Član 86.

- (1) Ovaj Kolektivni ugovor smatra se zaključenim kada ga potpišu ovlašteni predstavnici ugovornih strana i automatizmom stupa na snagu.
- (2) Odredbe ovog Kolektivnog ugovora se primjenjuju od školske 2018./2019. godine.
- (3) Ovaj Kolektivni ugovor, nakon zaključivanja, objavit će se u Službenim novinama HNK.

Sindikat učitelja HNŽ
Slavko Lauš, s.r.

Samostalni sindikat osnovnog obrazovanja i odgoja
Hercegovačko-neretvanskog kantona

Omer Tipura, s.r.

MINISTAR

dr. sc. Rašid Hadžović, s.r.

Broj: 05-01-02-1803/18.
Mostar, 30.08. 2018. godine